

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК КП (б) БЕЛАРУСІ, СОУНАРКОМА
І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОўНАГА СОВЕТА БССР

№ 51 (7218)

Серада, 9 жніўня 1944 г.

Цана 20 к.

ПАЛІТЫЧНАЕ Выхаванне ПРАЦОўНЫХ

Большэвіцкая праўда! гэтыя словы гучаць велічна.

Большэвіцкая праўда вяла і вядзе наш народ на барацьбу і перамогі. Словы большэвіцкай праўды натхняюць нашых людзей на подвiгi, абуджаюць у iх багатырскія сілы, гуртуюць у адну непераможную сям'ю.

Тры гады пакутваў беларускі народ пад страшэнным уціскам, у крывавым ярме нямецкай няволі. Пакутваў, але не здаваўся. І не здаўся. Ён вяртаўся з гора ўзнятай галавой, са зброяй у руках, бо жыла ў яго душа, у яго сэрцы, ва ўсёй яго істоте вялікая большэвіцкая праўда, бо кіравала ім, яго барацьбой вялікая партыя—партыя Леніна—Сталіна.

Ва ўсе куткі часова акупіраванай беларускай зямлі пранікалі словы вялікай большэвіцкай праўды. Праз лінію фронту, праз рагаткі і кардоны фашысцкіх акупацыйных улад прабіралася яно—вогненнае большэвіцкае слова, гучэла ў народзе тысячамі вуснаў, распаўсюджвалася мільённымі тыражамі лістовак, газет, часопісаў. Партыя знайшла і шырока скарыстала ўсе магчымыя формы, метады і сродкі для штодзённай сувязі са сваім народам, для кіраўніцтва яго барацьбой.

Аднак, мы не можам забываць таго, што нямецкі захопнікі замахваўся не толькі на жыццё беларускага народа, на яго свабоду, багацці і побыткі. Немцы імкнуліся залезці бруднымі лапамі ў душу народа, апаганізі яе; яны імкнуліся ў людзей, што заставаліся на часова акупіраванай тэрыторыі, вытрусціць усё тое, што звязана ў совецкага чалавека з іменем сваёй роднай савецкай улады, іменем бацькаўшчыны.

На ажыццяўленне гэтага зладейскага намеру нямецкія захопнікі накіроўвалі шырока разгалінаваны, шматлікі апарат, увесь гэты эсэсаўскі зброд, разбойнікаў і цемрашалаў. Нямецкія брэх-майстры не грэбавалі нічым, ідучы на самыя агідныя правакацыі, шантаж.

Якраз гэта акалічнасць і павінна падказаць партыйным арганізацыям, якія работаюць у вызваленых абласцях і раёнах рэспублікі, кірунак і спецыфічнасць цяперашняй работы па палітычнаму выхаванню працоўных мас.

Няма патрэбы даводзіць, якя вялікая прага ў вызваленых насельніцтва да жывога большэвіцкага слова, да савецкай газеты, радыё, плаката. Народ цягнецца да іх, як да крыніц святла і праўды. Вызваленых людзі хочучы ва ўсіх дэталях, падрабязна ведаць пра становішча на франтах Айчынай вайны, пра жыццё савецкага тыла, пра ваенныя намаганні нашых саюзнікаў,

пра міжнародныя падзеі.

Многія партыйныя арганізацыі правільна зразумелі свае задачы па палітычнаму выхаванню вызваленых насельніцтва і пабавому ўзяліся за іх ажыццяўленне. Бабруйскі гарадскі камітэт партыі, напрыклад, арганізаваў на прадпрыемствах і ва ўстановах лекцыі і даклады аб бягучым моманце. Прайшлі сходы інтэлігенцыі горада. Вывешаны сотні лозунгаў, устаноўлены газетныя вітрыны, штодзённа друкуюцца і распаўсюджваюцца па гораду зводкі Совінформбюро.

Значную работу ў гэтым напрамку правёў Кагановіцкі райком сталічнай партыйнай арганізацыі.

Але ішчэ не ўсюды справе палітычнага выхавання вызваленых насельніцтва нададзена патрэбная ўвага.

Задача-ж заключаецца ў тым, каб работа па палітычнаму выхаванню працоўных стаяла ў цэнтры ўвагі ўсіх партыйных арганізацый; каб у ход былі пушчаны ўсе сродкі і формы, якія ўжо даўно зарэкамендавалі сябе.

Немалаважнае значэнне ў кожным раёне набывае друкаванне і распаўсюджванне зводак Совінформбюро, якія нясуць нашаму народу весткі пра бліскучы перамогі Чырвонай Арміі. Арганізаваць штодзённае друкаванне зводак у кожным раёне і неадкладнае распаўсюджванне іх на прадпрыемствах, у калгасах, у брыгадах, расклею на вуліцах—гэта абавязак кожнага гаркома і райкома партыі. Пры цяперашніх умовах надзвычай вялікае значэнне набывае арганізацыя вітрын з газетамі і зводкамі Совінформбюро. Такія вітрыны павінны з'явіцца літаральна на кожнай вуліцы, на кожным іеракрыжаванні, у кожным людным месцы. Лекцыі і даклады, вечары пытанняў і адказаў, чытка газет у абедзены перапынкі на прадпрыемствах, у калгасах і саўгасах, расказы людзей, пацярпелых ад нямецкіх захопнікаў, людзей, выратаваных з нямецкіх лагераў смерці, і г. д.—вось прасцейшыя формы палітычнай работы, якія павінны быць самым шырокім чынам ужыты кожнай партыйнай арганізацыяй.

Разгорнем-жа па-бавому работу па палітычнаму выхаванню працоўных! Падначалім усю яе вялікай і святой задачай—мабілізацыі ўсіх сіл нашага народа да герайноў дапамогу Чырвонай Арміі, на поўны разгром ворага, на адраджэнне разбуранай ворагам народнай гаспадаркі, на тое, каб пад працавітымі рукамі беларускіх людзей зноў у шчасці і радасці закрасавала наша родная орданасная Беларусь!

Ад Совецкага Інформбюро. З аператыўнай зводкі за 8 жніўня (1 стар.).

Якаў Дубравін. Рахуча палепшыць работу чыгуначнага вузла (2 стар.).

М. Жаўрыд. Аднаўленне вышэйшай асветы. (2 стар.).

Два месяцы ваенных дзеянняў у Паўночнай Францыі. (2 стар.).

У школах Віцебшчыны. (2 стар.).

Высокаякаснай уборкай ураджаю дапаможам Чырвонай Арміі хутчэй разграміць нямецка-фашысцкіх акупантаў.

1. Кananовіч, Л. Тамарын. На палях Случчыны. М. Сідаровіч. Закончылі ўборку сенажацей. Хутка і арганізавана. Масавы абмалот. (3 стар.).

С. Янчэня. Па-бавому адновім прамысловыя прадпрыемствы. (3 стар.).

Па рэспубліцы. (3 стар.).

Б. Кацельнікаў. Совецкія лётчыкі над Усходняй Прусыяй. (4 стар.).

М. Амураў. Адраджаецца спартыўнае жыццё сталіцы. (4 стар.).

Міжнародная інфармацыя. (4 стар.).

Ад Совецкага Інформбюро

З аператыўнай зводкі за 8 жніўня

На працягу 8 жніўня на паўночным захадзе і захадзе ад горада РЭЗЕКНЕ (РЭЖЫЦА) нашы войскі, прадаўжаючы наступленне, авалодалі горадам і чыгуначным вузлом КРУСТ-ПІЛС, а таксама з баямі занялі больш 50 другіх населеных пунктаў, у тым ліку ЛАПЕНЬСЬКІ, СТЫРНА, КАПЛАНЬ, ІНДАНЬ, ДУПЕАБІ, АНТУЖЫ, УПЮСАРГІ, КАКТЫ, ЗІЛАНІ і чыгуначныя станцыі АЙВІЭКСТЭ, ЗІЛАНІ, КУКАС.

На паўночным захадзе ад горада ДАЎГАЎПІЛС (ДЗВІНСК) нашы войскі вялі наступальныя баі, у ходзе якіх занялі больш 70 населеных пунктаў, у тым ліку буйныя населеныя пункты ЗАСА, МЕЖАРАЎПЭС, АКНІСТЭ, ГАНУШЫШКІ, МАЙНЕВАС, ПАНЕМУНІС, ВІЛКОЛЯЙ, СУВАЙНІШКІС, КВЕТКІ, ГАЮНАЙ і чыгуначныя станцыі ЗАСА, АКНІСТЭ, ПАНЕМУНІС, СУВАЙНІШКІС.

У раёне горада БІРЖАЙ некалькі дзён таму назад праціўнік прадпрыняў контратакі буйнымі сіламі пяхоты і танкаў супроць нашых войск, якія наступалі ў гэтым раёне. У ходзе вельмі жорсткіх баёў нашы войскі паспяхова адбілі ўсе контратакі праціўніка і, перайшоўшы зноў у наступленне, з баямі занялі больш 80 населеных пунктаў і сярод іх СПАЛВІШНЯЙ, ЛАТВЕЛЯЙ, КАЧАНЫ, НАЎСЕДЖАЙ, РАДЗІВІШКІС, ЛІНКІШАЙ, ДЗЕГАЙЛЯЙ, СМІЛЬГІАІ, ЕЎАДАВА. За тры дні баёў нашы войскі нанеслі праціўніку наступныя страты: падбіта і спалена 89 танкаў і самаходных гармат, знішчана 150 гармат рознага калібра і больш 250 кулямэтаў праціўніка. Праціўнік пакінуў на полі бою больш 6.000 трупамі сваіх салдат і афіцэраў. Нашы войскі захапілі наступныя трафеі: танкаў—16, гармат рознага калібра—75, кулямэтаў—84. Узятая ў палон 1.350 нямецкіх салдат і афіцэраў.

На захадзе ад горада САНДАМІР нашы войскі прадаўжалі весці наступальныя баі на расшырэнне плацдарма на левым беразе ракі Вісла і занялі больш 50 населеных пунктаў, у тым ліку буйныя населеныя пункты САМБОЖЭЦ, КЛЕЧАНУЎ, КУРУЎ, ЗАХОЙНЕ, ВЛОСТУЎ, БАДУШУЎ, ЛАПАТНА, КАРЫТНІЦА.

На захадзе ад горада САМБОР нашы войскі авалодалі раённымі цэнтрамі Драгабыцкай абласці горадам ХЫРОЎ і горадам ДОБРАМІЛЬ.

На наўночным захадзе і захадзе ад горада ДРАГАБЫЧ нашы войскі вялі наступальныя баі, у ходзе якіх авалодалі раённым цэнтрам Драгабыцкай абласці горадам ДУБЛЯНЫ, а таксама з баямі занялі больш 40 другіх населеных пунктаў, сярод якіх буйныя населеныя пункты ГАРАДЗІШЧА, ЧУКЕЎ, ОЛЬШАНІК, ЯСЕНІЦА, СОЛЬКА і чыгуначныя станцыі ДУБЛЯНЫ, КУЛЬЧЫЦЫ.

На другіх участках фронту—без істотных змен.

За 7 жніўня нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 159 нямецкіх танкаў. У паветраных баях і агнём зніжтай артылерыі збіта 46 самалётаў праціўніка.

★ ★ ★

На паўночным захадзе ад горада Рэзекне (Рэжыца) праціўнік бесперапынна падымае дадатковыя сілы. Немцы кідаюць у бой дарожна-будаўнічыя, аэрадромныя і іншыя тылавыя часці. Ламаючы ўпорнае супраціўленне праціўніка і адбіваючы яго контратакі, нашы войскі настойліва працоўваюцца ўперад. Совецкія падраздзяленні разграмілі нядаўна папоўнены 67 нямецкіх пяхотных полк. Салдаты і афіцэры, якія засталіся ў жывых, разбегліся па лясах.

На захадзе ад горада Рэзекне нашы часці, развіваючы наступленне ў міжрэччы Заходняй Дзвіны і Айвіэктэ, вышлі на подступы да горада Крустпілс. Праціўнік прадпрымаў контратакі, але паспеху не дабіўся. Зрабіўшы абходны манеўр, совецкія рухомыя атрады перарэзалі чыгунку і шасейную дарогу Крустпілс—Рыга. Другія нашы часці нанеслі ворагу ўдар з поўначы і ўсходу. У жорсткай схватцы совецкія баіцы разграмілі нямецкі

гарнізон і авалодалі чыгуначным вузлом і горадам Крустпілс. Знішчана звыш 2.000 гітлераўцаў. Захоплены 15 гармат і іншыя трафеі. Узятая многа палонных.

***

У раёне горада Біржай праціўнік згуртаваў шэсць пяхотных дывізіяў, значную колькасць танкаў і некалькі дзён таму назад прадпрыняў моцныя контратакі. Немцы разлічвалі канцэнтраваным ударам паралізаваць наша наступленне і адрэзаць совецкія войскі, якія прасунуліся за Шаўляй (Шаўлі) і Іелгаву (Мітава). Завязаліся жорсткія баі. За адзін толькі дзень гітлераўцы прадпрынялі звыш 40 контратак. Выматаўшы і абяскровіўшы ворага, совецкія часці аднавілі наступленне і нанеслі яму магутны ўдар. Развіваючы поспех, нашы войскі ачысцілі ад гітлераўцаў звыш 80 населеных пунктаў. Немцы нанеслі цяжкія страты. Месцы баёў завалены трупамі салдат і афіцэраў праціўніка, яго тэхніка і

ўзбраеннем. Узятая ў палон 1.350 немцаў.

***

На захадзе ад горада Сандамір нашы войскі прадаўжалі весці баі па пашырэнню плацдарма на левым беразе ракі Вісла. Праціўнік часта пераходзіць у контратакі. Часці Н-скага злучэння з баямі прасунуліся ўперад да 10 кілометраў і перарэзалі шасейную дарогу Сандамір—Осеравен. На адным участку танкі і пяхота праціўніка перайшлі ў контратаку. Совецкія танкісты, сумесна з супроцьтанкавай артылерыяй і мотапяхотай, адкінулі ворага. На полі бою засталася 900 варажых трупам, 17 спаленых і падбітых нямецкіх танкаў. Нашы танкавыя падраздзяленні зрабілі рэйд па варажых тылах. Совецкія танкісты разграмілі штаб нямецкага злучэння, знішчылі два чыгуначныя эшалоны, многа аўтамашы, павозак і складаў праціўніка.

Шэсць лётчыкаў-знішчальнікаў на чале з лейтэнантам Калашніковым прыкрывалі пераправу нашых войск праз раку. У паветры паказаліся 27 нямецкіх бамбардзіроўшчыкаў і 8 знішчальнікаў. Совецкія лётчыкі атакавалі праціўніка і ў жорсткім бою збілі 7 нямецкіх самалётаў. Беспарадачна скінуўшы бомбы міма цэлі, бамбардзіроўшчыкі праціўніка павярнулі на захад.

***

У сувязі з апошнімі цяжкімі паражэннямі нямецкіх войск на савецка-германскім фронце гітлераўскае камандаванне вымушана перакідаць на савецка-германскі фронт новыя злучэнні і часці з Германіі і з акупіраваных ёю краін Еўропы.

Дакладна ўстаноўлена, што з 15 ліпеня па 3 жніўня 1944 года на савецка-германскім фронце прыбылі і ўведзены ў бой наступныя нямецкія дывізіі: 73 пяхотная дывізія і 18 танкавая дывізія СС—з Венгрыі; танкавая дывізія «Герман Герынг»—з Італіі; 1 горнастралковая дывізія—з Югаславіі; 196 пяхотная дывізія—з Нарвегіі; 541, 542 пяхотныя і 174 рэзервовыя дывізіі, 1133 і 1134 пяхотныя брыгады—з Заходняй Польшчы; 3 і 544 пяхотныя дывізіі, 14 пяхотная дывізія СС, 18 артылерыйская дывізія, дывізія «Усходняя Прусыя» і 761 пяхотная брыгада—з Германіі. Такім чынам, толькі за два з паловай тыдні нямецкае камандаванне перакінула на савецка-германскі фронт 16 дывізіяў і брыгад. За час наступлення, якое пачалося 23 чэрвеня, Чырвоная Армія перамагла і знішчыла не адзін дзесятак дывізіяў праціўніка. Такі-ж лёс пасцігне і новыя, прыбыўшыя на савецка-германскі фронт нямецкія дывізіі.

Партыйнае жыццё

РАШУЧА ПАЛЕПШЫЦЬ РАБОТУ ЧЫГУНАЧНАГА ВУЗЛА

Чыгуначнікі Н-скага вузла з першага дня прыходу Чырвонай Арміі мужна і самааддана аднаўляюць сваю гаспадарку. Іх лерадавы атрад—комуністы і камсамольцы—у складанай прыфрантавой абстаноўцы сваім асабістым прыкладам патхняюць другіх.

Работнікі дыстанцыі пуці на чале са сваім начальнікам членам партыі тав. Хадасевічам першымі прыбылі на вузел. Камуністы дапамагалі адміністрацыі падбраць пэўны склад паравознікаў і вагоннікаў не толькі для сябе, але і для другіх служб вузла. Шырокім фронтам і хуткімі тэмпамі малады калектыву пудейдаў перапытаў пуці з вузкай на шырокую калю. За прайшоўшы час толькі адных станцыйных, не лічачы лінейных, перапыта ўжо 120 кілометра пуцей. На ўсёй дыстанцыі дэтална правярана становішча маглоў і труб. Пудейцы сваімі сіламі адрамантавалі разбураныя немцамі 70 стрэлак-краваткі, і на другі дзень пасля прыходу сюды Чырвонай Арміі на адноўленых магістралях пайшлі ваенныя эшалоны.

Работнікі вагоннага ўчастка (начальнік тав. Фільчанка) пачалі з працоўнай дысцыпліны. Партыйная арганізацыя (сакратар тав. Мурах) гэта пытанне абмеркавала на сваім сходзе, давала рашэнне да вагоннікаў і цяпер тут устанавілася найстражэйшы парадак. Кожны, хто прыходзіць на вытворчасць, адчувае высокую адказнасць за даручаную справу. І не выпадкова таму вагоннікі дасягнулі ў сваёй рабоце значных поспехаў. Падобраны палёжныя майстры. Начальнік вагонна-рамонтнага пункта камуніст тав. Ламанаў арганізаваў рамоніт ва-

гонаў. Начальнік вагоннага дэпо член партыі тав. Мішчук раздзяліў станкі і адкрыў механічны цэх. Хутка будзе пушчан у ход прэс для разжымкі калёс з вузкай на шырокую калю.

Вялікую арганізатарскую работу правялі таксама работнікі паравознага дэпо. Начальнік дэпо партызан-ардэнаносец тав. Кузнецкі пры дапамозе камуністаў і камсамольцаў аднавіў работу кузні, арганізаваў будаўніцтва механічных майстэрняў і зараз стварае комплексныя брыгады.

Можна было-б прывесці яшчэ рад прыкладаў выдатнай работы многіх чыгуначнікаў вузла. Аднак, большавікі вузла яшчэ не дабіліся галоўнага — зладжанасці ўсіх частак чыгуначнага канвеера. Графік руху палудоў—гэты жалезны закон для ўсіх чыгуначнікаў—сістэматычна парушаецца. Прыём і адпраўленне палудоў дрэнна арганізавана, не стала пакуль што ў цэнтры ўвагі.

Камандаванне і партыйныя арганізацыі слаба займаюцца кадрамі, іх выхаваннем. А між тым тут многа маладых работнікаў, якія толькі што прыйшлі на чыгунку, яны часта не ведаюць з чаго пачаць, выдудь слаба ілупуёна. Тэхнічная вучоба спрод іх ва многіх службах не праводзіцца. Адсутнічае жывая штодзённая сувязь камандзіраў чыгуначнага транспарта з радавымі рабочымі. Важнейшыя статуты і настаўленні Наркамата шляхоў зносілі да новых рабочых не даведзены.

Існуючыя на службах аддзелы кадраў дрэнна падбіраюць і правяраюць работнікаў. У першую чаргу гэта адносіцца да адзялення руху. Тут кадрамі ведае тав. Сцяпанаў — малавпытны,

непаваротлівы чалавек. Як улучыць партыйную работу, так і работа з кадрамі, якую ўзначальвае Сцяпанаў, настаўлена недавальняюча. На віне асобных дзіжэнцаў дапускаюцца грубыя парушэнні правіл тэхнічнай эксплуатацыі.

Той-жа Сцяпанаў груба адносіцца да рабочых, не церпяць крытыкі і не прыслухоўваецца да галасу радавых работнікаў. Ён забыўся пра стаіліскія словы, што «без крытыкі рухання наперад нельга. Гэта ісціна—чыстая і празрыстая, як чыстая і празрыстая крынічная вада». І таму, што мы хочам і павінны рухання толькі наперад, што цяжкасцей і неадхопаў у адзяленні руху не мала, — партыйная арганізацыя на чале са сваім сакратаром тав. Сцяпанавым павінна была сканцэнтравана ўсю ўвагу на смелай крытыцы сваіх неадхопаў, на хутчэйшай іх ліквідацыі, на вырашэнні чарговых задач.

Чыгуначны вузел павінен працаваць, як дакладны механізм гадзінікі. Партыйныя і непартыйныя большавікі могуць і абавязаны рашуча палепшыць работу вузла. Справай часці, патрыятычным абавязкам кожнага чыгуначніка ад самых вялікіх кіраўнікоў да «малых» работнікаў з'яўляецца забеспячэнне бесперабойнай дастаўкі на фронт усяго неабходнага для поўнага разгрому нямецкіх захопнікаў.

Якаў ДУБРАВІН.

АДНАЎЛЕННЕ ВЫШЭІШАІ АСВЕТЫ

У Мінскім настаўніцкім інстытуце

Да вайны Мінскі педагагічны інстытут імені А. М. Горкага з'яўляўся адной з буйнейшых у горадзе вышэйшых навучальных устаноў. Ён налічваў да 150 навуковых працаўнікоў і звыш 4.000 студэнтаў. У двух вялікіх маршусах змяшчаліся шматлікія аўдыторыі і кабінеты. Фундаментальная бібліятэка мела да 180 тысяч тамоў кніг і часопісаў, у тым ліку шэраг унікальных выданняў. Пры інстытуце былі ўласная сталожка, пральня, шаўцкая і кравецкая майстэрні, цырульні і інш. Маючы ўсё гэта, студэнты маглі прадукцыйна выкарыстоўваць час навування ў інстытуце. Сотні выпускнікоў раз'язджаліся штогод ва ўсе куткі Беларусі, носучы сацыялістычную культуру ў народныя масы.

За тры гады нямецкага пававання ўсе велізарныя багацці інстытута знішчаны даншчэнт. Фашысцкая лютасць не мінула і людзей. Пятнаццаць навуковых працаўнікоў расстрэліны, закатаваны ў фашысцкіх застенках ці вывезены на прымусовыя работы ў Германію.

Разам з Чырвонай Арміяй у Мінск зноў вярнулася савецкая культура. Мінскі педагагічны інстытут пачаў аднаўляць сваю работу першым у горадзе.

Усё траба было пачынаць з пачатку. Не было будынкаў, абсталявання, літаратуры, нехпала людзей. Але за тры тыдні ўдалося стварыць умовы для разгортвання нармальнай работы. Совет Народных Камісараў БССР вызначыў пад навукавы корпус інстытута вялікі будынак і рад будынкаў над інтэрнаты. Значны лік будынкаў яшчэ будзе вызначан дадаткова. Такім чынам, педагагічны інстытут мае патрэбны для аднаўлення работы вучэбны і жыллёвы фонд.

Літаральна па адной кнізе збіраецца кніжны фонд. Тым не менш за тры тыдні працы бібліятэка інстытута набыла каля 5.000 тамоў, у тым ліку высокакаштоўнай, навуковай літаратуры. Кніжны фонд паспыхна расце.

Камплектуецца штат навуковых працаўнікоў. З усіх канцоў Савецкага Саюза варочаюцца ў Мінск старыя працаўнікі інстытута.

У ШКОЛАХ ВІЦЕБШЧЫНЫ

Велізарныя страты ўстановам народнай асветы Віцебскай абласці нанеслі гітлераўскія акупанты. Яны закрылі ўсе школы, тэхнікумы і інстытут, абрабавалі і вывезлі маёмасць.

Пасля выгнання фашысцкіх захопнікаў разгарнулася аднаўленчыя работы. Педагогі другой сярэдняй школы Віцебска, вучні і іх бацькі стварылі чатыры брыгады. За кароткі тэрмін быў праведзен поўны рамоніт школы: выфарбаваны

3 і кастрычніка наш інстытут пачынае чарговы навукавы год. Усяго ў 1944—45 годзе ў Мінскім педагагічным і настаўніцкім інстытутах будзе навукаца 700 студэнтаў: 450—у педагагічным і 250—у настаўніцкім.

Педагагічны інстытут будзе працаваць у складзе пяці факультэтаў: мовы і літаратуры з аддзяленнямі беларускай і рускай мовы і літаратуры, гістарычнага, педагагічнага з аддзяленнямі школьнай і дашкольнай педагогікі, замежных моў з аддзяленнямі англійскай, французскай і нямецкай моў і бібліятэчнага, які адчыняецца пры інстытуце ўпершыню.

Двухгадовы настаўніцкі інстытут мае факультэт мовы і літаратуры (аддзяленні беларускай і рускай мовы і літаратуры) і факультэт замежных моў (аддзяленні англійскай, французскай і нямецкай моў). Інстытут будзе рыхтаваць настаўнікаў вышэйнаказаных спецыяльнасцей для пятах—сёмых класаў сярэдняй школы.

Апрача гэтага аднаўляе работу і завочнае аддзяленне інстытута.

Цяпер інстытут праводзіць набор студэнтаў на першы курс і рэгістрацыю студэнтаў, старэйшых курсаў. Нягледзячы на невялікі час працы з кожным днём павялічваецца прыток заяў з розных раёнаў БССР і нават з іншых рэспублік Савецкага Саюза. Студэнты і курсанты будучы навукаца бесплатна і, апрача таго, будучы забеспечаны стыпендыяй, харчаваннем і інтэрнатам.

Цяпер разгортваецца далейшая работа для таго, каб стварыць усе ўмовы для плённага навування студэнтаў. У данамогу інстытуту ўключыліся брацкія рэспублікі, дзе камплектуецца бібліятэчны фонд, рыхтуюцца кадры навуковых працаўнікоў і інш.

Перамагаючы цяжкасці аднаўлення, работнікі інстытута зрабляць усё, каб даць рэспубліцы новыя кадры маладых асветнікаў.

М. ЖАУРЫД,
дырэктар Мінскага педагагічнага інстытута імені А. М. Горкага.

Два месяцы ваенных дзеянняў у Паўночнай Францыі

НАРМАНДЫЯ, 6 жніўня. (Ваен. кар. ТАСС). Аператыўны саюзныя войск у Нармандыі на працягу першага месяца кампаніі мелі сваёй асноўнай мэтай заняць і ўтрымаць плацдарм, забяспечыць высадку войск. Гэтыя аператыўныя накілі ў асноўным абаронны характар. Дзеянні ў другім месяцы ўяўляюць з сябе рад паслядоўных удараў на ўсіх участках фронту. У выніку гэтых удараў саюзныя войскі не толькі нанеслі немцам сур'ёзныя паражэнні, але і павялічылі ў некалькі разоў тэрыторыю плацдарма.

У храналагічным парадку баявыя дзеянні другога месяца разгортваліся наступным чынам:

8 ліпеня войскі англійскай арміі нанеслі удар у напрамку на Кан і да 10 ліпеня вышлі на левы бераг ракі Орн. Затым амерыканскія войскі перайшлі ў наступленне ўздоўж берага на ўсім правым фланзе і вышлі на лінію Лессэ-Сен-Ло. У ноч на 15 ліпеня англійскія войскі нанеслі удар у напрамку на Эўрэсі і палепшылі свае пазіцыі. 16 ліпеня амерыканскія войскі перайшлі ў наступленне на Сен-Ло і 18 ліпеня занялі гэты важны дарожны вузел. 3 раніцы 18 ліпеня англійскія войскі нанеслі моцны удар у раёне Кана і, прасунуўшыся на адлегласць да

12 кілометраў, трывала замацавалі за сабой гэты вузел дарог, які вядзе ў глыбіню Францыі. 26 ліпеня амерыканская армія перайшла ў наступленне амаль на ўсёй працягласці свайго фронту, прарвала абарону немцаў і пачала хутка прасоўвацца на поўдзень. Немцы, страціўшы свае рэзервы на ліквідацыю папярэдніх прарываў, пачалі знімаць войскі непасрэдна з фронту, у прыватнасці з раёна Камон, з мэтай спыніць наступленне амерыканскай арміі. Саюзнікі разгадалі гэты намер немцаў, і войскі англійскай арміі на працягу кароткага тэрміну зрабілі вялікую перагрупуіроўку сваіх пяхотных і танкавых сіл. З раніцы 30 ліпеня гэтыя войскі перайшлі ў наступленне ў раёне Камон, дзе, хутка прасоўваючыся ўперад, яны адцягнулі на свой участак вялікія сілы немцаў і сарвалі іх план перагрупуіроўкі, забяспечваючы, такім чынам, паспыховае прасоўванне амерыканцаў.

Рад паслядоўных удараў то на правым, то на левым фланзе з'явілі германскія рэзервы і даў саюзнікам магчымасць нанесці глыбокі ўдар на правым фланзе, дзе войскі амерыканскай арміі прасунуліся ўперад на адлегласць да 150 кілометраў. Амерыканскія авангарды ўжо выйшлі да Біскайскага заліва.

Зламаўшы супрацьленне працаўніка і парухнушы кіраўніцтва войскам, саюзнікі прасоўваюцца не толькі ў паўднёвым напрамку—да Біскайскага заліва, але і ва ўсходнім—у глыбіню Францыі.

На 6 жніўня лінія фронту праходзіць праз наступныя асноўныя пункты: Сен-Мало, Дынан, Плоэрмель, Рэдон, Гемэнэ, Шатобрыян, Лаваль, Фу-жар, Гарон, Дамфрон; праз Вір, Ле-Бені-Бакаж, Онэ-сюр-Одон; праз Эўрэсі, Бургбюс; праз Троарн, да вусця ракі Орн. На ўсім фронце ад Сен-Мало да Камон саюзныя войскі прадаўжаюць паспыхова прасоўвацца ўперад, асабліва на правым фланзе.

Такім чынам, на працягу другога месяца баявыя аператыўныя, саюзныя войскі прарвалі германскую абарону на правым фланзе і імкліва прасоўваюцца ў паўднёвым і паўднёва-ўсходнім напрамку.

Колькасць палонных дасягае 100 тысяч чалавек. Заняты рад партоў, праўда, невялікіх, але зусім прыгодных для выгрузкі войск, тэхнікі і снаражэння. Калі да канца першага месяца аператыўна даўжыня лініі фронту складала 120 кілометраў, то цяпер на прастай ад вусця ракі Орн да Сен-Назера яна складае 250 кілометраў. Гэта азначае, што перакідка рэзерваў стала для немцаў больш цяжкай, а становішча саюзных войск значна палепшылася, таму што яны маюць узросшую свабоду маневра і больш глыбокі тыл.

на нас патрэбна зараз,—істэрычна крычыць Дэймар—гэта—

ных партыі і грамадскіх груп, было як нельга больш своечасна іх з'явіцца і перамагчы

і бяспільная злосць банкрутаў, якія бачаць поўны правал сваіх

У ГОРАДЗЕ МІНСКУ
РЫХТУЕ ТЭХНІКАМ

Совецкія лётчыкі над Усходняй Прусіяй

Дзеючая Армія, 7 жніўня. (Спец. кар. ТАСС). Нядаўна толькі асобныя групы совецкіх паветраных разведчыкаў, якія выляталі з нашых франтавых аэрадромаў, паяўляліся над усходняй Прусіяй. Піянерам была група «Якаўлеў—9» маёра Аўчыніківа. Раніцою, разведваючы прыфрантавыя камунікацыі праціўніка, яна нечакана абстраляла ваенныя аб'екты аднаго горада. Гэта быў знамянальны палёт. Ён наглядна паказаў, наколькі блізка падыйшла Чырвоная Армія да Германіі. Да гэтага часу над фашыскай тэрыторыяй ляталі толькі паветраныя караблі далёкага дзеяння. І вось сярод белага дня над сяленямі і гарадамі немцаў паявіліся знішчальнікі з чырвонай зоркай.

25 ліпеня група «Лавачкін—5», кіруемая гвардыі падпалкоўнікам Лобавым, штурмавала буйны чыгуначны вузел Тільзіт.

Раніцою совецка-германскую граніцу перасеклі групы нашых разведчыкаў. Тут былі і знішчальнікі, і бамбардыроўшчыкі, і штурмавікі. Зорка наглядваючы за дзеяннямі праціўніка, разведваючы яго тылы і камунікацыі, пара разведчыкаў-знішчальнікаў — гвардыі лейтэнант Новасёлаў і гвардыі малодшы лейтэнант Пераваслаў паявіліся над прускімі гарадамі. На адной з чыгуначных станцый лётчыкі выявілі буйны склад боепрыпасаў. Некалькімі штурмавымі заходамі яны ўзарвалі яго.

Цэлы дзень у пошуках ва-

рожных самалётаў правялі над усходняй Прусіяй знішчальнікі-паліяўнічыя. Высокі ўзор-воінскага майстэрства і смеласці паказаў знішчальнік авіяцыйнай часці «Нармандыя» малодшы лейтэнант Шаль. Захапіўшыся палётам, ён адкалоўся ад сваіх таварышоў і нечакана сустрэў праціўніка. 9 «Юнкерсаў» ішлі да прыдняга краю.

Знішчальнік смела пайшоў на ворага. Першымі-ж чаргамі ён збіў адзін з нямецкіх бамбардыроўшчыкаў. Паветраныя стралкі не паспелі адкрыць агонь, як ён лоўка выйшаў з-пад удару, рыхтуючыся да новай атакі.

«Юнкерсы» сталі разварачвацца ў абараняльны круг, імкнучыся адляцець у глыбіню сваёй тэрыторыі. Малодшы лейтэнант зрабіў яшчэ дзве атакі на гітлераўцаў, і дзве палаючыя машыны зваліліся на зямлю.

Адначасова з дзеяннямі знішчальнікаў на варажю тэрыторыю зрабілі налёты некалькіх груп штурмавікоў. Групы «Льюшын—2», кіруемыя афіцэрамі Віктаравым і Байцовым, штурмавалі буйную чыгуначную станцыю Шталупенен, дзе ўзарвалі два воінскія эшалоны праціўніка. На суседнім раз'ездзе быў выведзены са строю паравоз.

Выхад нашых войск на подступы да граніч усходняй Прусіі натхняе совецкіх лётчыкаў на новыя подвигі. Яны нястрымна ірвуцца ў бой, каб помсціць ворагу.

Гвардыі капітан **Б. КАЦЕЛЬНІКАЎ.**

Першы футбольны матч

Адраджаецца спартыўнае жыццё сталіцы

У дні вялікіх фізкультурных свят тысячы мінчан запаўнялі прыгожы стадыён «Дынама» і з захапленнем сачылі за спартыўнымі дзеяннямі атлетычнага, выступленнямі баксёраў, барцоў, штангістаў, за сустрэчамі на зялёным футбольным полі стадыёна. Спорт быў шырока развіты ў сталіцы Совецкай Беларусі. Тут былі моцныя фізкультурныя калектывы, многа вядомых майстраў па розных відах спорту.

Фашысцкія бандыты разбурылі лепшыя стадыёны горада — «Дынама» і «Усебеларускі», спалілі, прывялі ў нягоднасць усе фізкультурныя пабудовы. Але беларускія спартсмены не пакарыліся фашысцкім вырадам. Многія з іх зараз у радах Чырвонай Арміі, многія ў партызанскіх атрадах помсцілі гітлераўцаў за здзекі над любым краем.

З першых-жа дзён вызвалення Мінска фізкультурнікі сталіцы дзейна ўзяліся за справу — арганізавалі калектывы, прыводзілі ў парадак фізкультурныя пляцоўкі. І вось 6 жніўня на стадыёне спартыўнага таварыства «Харчавік» адбыліся першыя фізкультурныя сустрэчы.

Стадыён чыста і прыгожа прыбраны. Завалены зямлёй і старанна зараўнаваны дзве глыбокія варонкі на футболь-

ным полі, ачышчана бегавая дарожка. Бялюць акуратна праведзеныя лініі, якія паказваюць межы футбольнага поля. Стадыён прыведзены ў парадак сіламі моладзі, сіламі фізкультурнікаў.

На валебольнай пляцоўцы адбываюцца таварыскія сустрэчы па валеболу. Найбольш цікавым аказаўся матч паміж валебалістамі спартыўнага таварыства «Працоўныя рэзервы» і працстаўнікамі Чырвонай Арміі. Пасля упартай барацьбы гэту сустрэчу выйгралі з лікам 2:0 чырвонаармейскія спартсмены.

У добрым тэмпе прайшоў футбольны матч паміж камандай, дзе капітанам тав. Мядзведзеў, і футбалістамі часці гвардыі падпалкоўніка Прылукава (капітан каманды Марыеў). Гвардзейцы, узяўшы ініцыятыву ў свае рукі, ужо не выпускалі яе да канца ігры, і выйгралі сустрэчу з лікам 6:0.

Добра судзіў матч суддзя 2-й усааюзнай катэгорыі тав. Панамароў.

Спартыўныя сустрэчы на стадыёне «Харчавік» выклікалі вялікую цікавасць мінчан. Паглядзець на ігры валебалістаў і футбалістаў прыйшло больш 2.000 чалавек.

М. АМУРАУ.

Міжнародная інфармацыя

ПАВЕДАМЛЕННЕ ШТАБА ВЯРХОЎНАГА КАМАНДАВАННЯ ЭКСПЕДЫЦЫЙНЫХ СІЛ САЮЗНІКАЎ

ЛОНДАН, 8 жніўня. (ТАСС). У апублікаваным сёння паведамленні штаба вярхоўнага камандавання экспедыцыйных сіл саюзнікаў гаворыцца, што ў ноч на 7 жніўня праціўнік прадпрыняў буйнае наступленне супроць нашага заходняга сектара на ўчастку ад Мартэна да Сурдэваля. Мартэн утрымліваецца саюзнымі войскамі. Праціўнік уклініўся, прыкладна, на 3 мілі ў раёне Шэрне-ле-Русель, дзе ідзе танкавы бой. Праціўніку таксама ўдалося ўклініцца ў размяшчэнне саюзных войск у раёне Сен-Бартэлемі.

Знішчальнікі-бамбардыроўшчыкі і самалёты, забяспечаныя ракетнымі ўстаноўкамі, у выніку рада налётаў у раёне Мартэн знішчылі звыш 100 танкаў і 90 аўтамабільных праціўніка. Многа танкаў і грузавікоў пашкоджаны.

На паўвостраве Горэтань войскі саюзнікаў вызвалілі Шатонер. Баі

ідуць каля горада Сен-Мало, які зараз адрэзан. Войскі саюзнікаў занялі горад Сен-Брые і прадаўжаюць развіваць наступленне. У раёне Брэста і Лорыана ніякіх змен не адбылося. Саюзныя войскі дасягнулі Орэ. Вызвален горад Шатобрыан. Баі мясцовага значэння прадаўжаюцца на ўсяму паўвостраву.

У Нармандыі войскі саюзнікаў занялі Вір. 7 жніўня саюзныя войскі, фарсіраваўшы раку Ори, стварылі плацдарм у раёне Грэнбоск. Контратакі праціўніка на гэтым участку і на захадзе ад яго былі адбіты. У раёне ўзвышша Мон-Пенкон амаль закончана ачышчэнне ад праціўніка захопленай тэрыторыі. Войскі саюзнікаў прадпрымаюць атакі на поўдні ад Кана.

Авіяцыя саюзнікаў зрабіла рад жорсткіх налётаў на варажыя ваенныя аб'екты.

Ваенныя дзеянні ў Італіі

ЛОНДАН, 8 жніўня. (ТАСС). Штаб войск саюзнікаў у Італіі паведамляе, што на ўсёй працяглай фронце саюзных армій у Італіі за апошнія дні аперацыі абмяжоўваліся актыўнасцю патрулёў і артылерыйскай перастрэлкай.

Учора авіяцыя саюзнікаў зрабіла рад налётаў на нафтапрацоўчыя прадпрыемствы і аэрадромаў ў Югаславіі, камунікацыі і другія аб'екты праціўніка ў Паўночнай Італіі, Югаславіі і Францыі. У час гэтых аперацый было знішчана 29 самалётаў праціўніка.

ГІТЛЕР ПРАДАЎЖАЕ РАСПРАВУ З МЯЦЕЖНЫМІ ГЕНЕРАЛАМІ І АФІЦЭРАМІ ПА ПРЫГАВОРУ СУДА ПАВЕШАНЫ ГЕНЕРАЛ-ФЕЛЬДМАРШАЛ, ТРЫ ГЕНЕРАЛЫ І ЧАТЫРЫ АФІЦЭРЫ

ЖЭНЕВА, 8 жніўня. (ТАСС). У Берліне афіцыйна аб'яўлена аб тым, што адбыўся суд над чатырма генераламі і чатырма афіцэрамі, выгнанымі з германскай арміі паводле настановы створанага Гітлерам так званага афіцэрскага суда за ўдзел у замаху на Гітлера. Суд прыгаварыў генерал-фельдмаршала фон Віслебена, генерал-палкоўніка Геспера (зволенага з германскай арміі ў 1942 годзе), генерал-лейтэнанта фон Хазе, генерал-маёра Штыфа, падпалкоўніка генеральнага штаба Бернардзіса, капітана

Клаўзінга, обер-лейтэнанта запаса фон Гагена і лейтэнанта запаса графа фон Вартэнбурга да пакарання смерцю праз павешанне. Абвінавачанія былі павешаны праз дзве гадзіны пасля вынесэння прыговора.

СМЕРЦЬ ПРЭЗІДЭНТА ЯПОНСКАГА ТАЙНАГА СОВЕТА

ТОКІО, 8 жніўня. (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Дамей Цусіч, 7 жніўня памёр прэзідэнт японскага тайнага савета Іосіміцы Хара.

ВЫСТУПЛЕННЕ ДЭ-ГОЛЯ АБ БАРАЦЬБЕ ФРАНЦУЗСКАГА НАРОДА СУПРОЦЬ АКУПАНТА

ЛОНДАН, 8 жніўня. (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр паведае, што ўчора генерал дэ-Голь выступіў на алжырскім радыё з прагавай, у якой выказаў упэўненасць у тым, што «вельмі хутка магучая французская армія, доабучаная і добра спаражонная ўступіць на французскую зямлю».

Дэ-Голь заявіў, што французскія ўзброеныя сілы ўнут Францыі вядуць баі на цэнтральным масіве Францыі, у Альпах і гарах Юры, у Франш-Конта, Вагезах, у Ардэнах і яшчэ ў многіх месцах. Гэтыя баі складаюць частку агульнай бітвы і адбываюць некалькі нямецкіх дывізіяў. У раёне ўсходняй часткі кі Роны за апошнія два месяцы французамі знішчана болей 10.000 немцаў.

Дэ-Голь адзначыў, што ўсё ва Францыі працягваюць арганізаваны французскага супраціўленні і заклікаў насельніцтва Францыі далучыцца да гэтых арганізацый і выконваць іх загады.

Баі ў Югаславіі

ЖЭНЕВА, 8 жніўня. (ТАСС). Згодна паведамленням вярхоўнага штаба народна-вызваленчай арміі Югаславіі, у Сербіі на поўдні Лобане прадаўжаюцца жорсткія баі. У Сербіі і Чарнагорыі ігромлены буйныя варажыя гарнізоны.

У Чарнагорыі заняты пункт гедіч. Часці народна-вызваленчай арміі праследуюць праціўнікаў на працягу Данілаўграда і Парыцы. Гарнізон праціўніка ў пачэ акружан.

У Далмацыі, у сектары Дрні Хнін праціўнік, які наступае на нашы сілы, імкнецца вызваць камунікацыі ў Паўночнай Далмацыі. Абодвы бакі прадпрымаюць шматлікія атакі і часта ўступаюць у рукапашныя баі. На працягу дзён у сектары Пэцінскай да было знішчана болей 500 варажых салдат.

У Славеніі югаслаўскія войскі занялі вельмі ўмацаваны пункт праціўніка Пышэца.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕТ

СЕННЯ Ў КІНОТЭАТРАХ

1-шы кінотэатр	«Паветраны вазчыкі»
Кінотэатр «Беларусь»	«ФРОНТ»
Кінотэатр «Радзіма»	«РАДУГА»

МІНПРОМГАНДЛЮ ПАТРАБУЮЦА

Інжынеры і тэхнікі будаўніцтва, тавараведы па будматэрыялах, загалыкі складаў, начальнікі транспартнага аддзела, аўта-тэхнік, дыспетчар;
ЗАГАДЧЫКІ МАЙСТЭРНЯЎ: шапачных, кравецкіх, шавецкіх і закройных;
Слесары, нікеліроўшчыкі, экспедытары, возчыкі і конюхі.
ЗВЯРТАЦЦА ПА АДРАСУ: Інтэрнацыянальная, 12.

Рэдакцыя газеты «ЗВЯЗДА» ПАТРАБУЮЦА НА СТАЛЮ ПРАЦУ:

Машыністы, Карыктары, Бухгалтары, Прыбральшчыцы, Мастан-рэтушор.
ЗВЯРТАЦЦА ПА АДРАСУ: гор. Мінск, вуліца Пушкіна, 55, Дом друку, 3-ці паверх, пакой адказнага сакратара.

НАРКАМАТУ ЗЕРНАВЫХ ЖЫВЕЛАГАДУЧЫХ СОЎГАСАЎ БССР

для работы ў соўгасах ПАТРАБУЮЦА: аграномы, зоатэхнікі, ветурачы, механікі, галоўныя бухгалтары і бухгалтары.
ЗВЯРТАЦЦА ПА АДРАСУ: гор. Мінск, вул. Энгельса, 52, аддзел кадраў Наркамсоўгасаў.

МІНСКІ СПІРТАТРЭС

у адпаведнасці з загадам І камхарчпрама СССР ад 13.7 № 756
АДНАВІВ СВАЮ ДЗЕЙНАСЦЬ ТРЭСТ ЗНАХОДЗІЦСЯ: вуліца Варашылава, 1 у канторы лікерна-волачнага заводу

МІНСКАМУ СПІРТАТРЭС ПАТРАБУЮЦА:

Інжынер і тэхнікі-будаўнікі, молагі, механікі, цеплатэхнікі мікі, торфмайстры, аграномы, лоўныя бухгалтары, начальнік аддзелаў (планавага, фінансавы, сыравінага, гандлёвага, адстрацыйна-гаспадарчага), землісты, канторскія і рахунковыя работнікі, снабжэнцы, рабобудаўнікі, слесары, токары, дзынікі, кацельшчыкі, электрышчыкі, кавалі і вадапрачыкі.
З прапановамі звяртацца: Мінск, вул. Варашылава, 19 мяшканне лікерна-волачнага заводу.